

Lasten sosio-emotionaalinen hyvinvointi ja perheen arki 24/7-taloudessa (Perheet 24/7) (2011–2014)

Suomen Akatemian rahoittama konsortiotutkimus

Tausta ja tavoite. Yhä useampi suomalainen työskentelee nykyisin muissa kuin perinteisissä ”kahdeksasta neljään”-työvuoroissa, sillä elämme 24 tuntia auki olevassa yhteiskunnassa. Koska monilla näistä ilta-, viikonloppu- ja yötyötä tekevistä on puoliso ja lapsia, uudet työajat koskettavat monia perheitä. Suomalainen tutkimustieto epätyypillisen työajan yhteyksistä vanhempien ja lasten elämään on kuitenkin lähes olematonta, vaikka esimerkiksi vuorotyöhön ja –hoitoon liitetään joitakin haitallisia tekijöitä kuten elämänrytmin epäsäännöllisyys.

Lasten vuorohoito tai ympärivuorokautinen hoito on yhtä tutkimatonta aluetta, vaikka sen tarve ja tarjonta onkin kasvanut viime vuosina selvästi. Tässä konsortiotutkimushankkeessa tarkastellaan vanhempien vuorotyön yhteyksiä perhe-elämään ja alle kouluikäisten lasten hyvinvointiin. Tavoitteena on selvittää, miten epätyypillinen työaika ja erilaiset lastenhoitojärjestelyt heijastuvat perheisiin, sekä sitä miten vanhemmat ja lapset niihin suhtautuvat. Aihetta lähestytään lasten, vanhempien ja päivähoidon näkökulmista. Koska monet perheiden elämään liittyvät ratkaisut riippuvat yhteiskunnallisista olosuhteista, tarkastelemme vuorotyötä ja lastenhoitojärjestelyjä kolmessa maassa (Suomi, Alankomaat ja Iso-Britannia), jotka eroavat toisistaan mm. päivähoiton saatavuudessa ja perheiden työaikakäytäntöjen suhteen.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat: 1) Miten epätyypillisenä aikoina työskentelevät vanhemmat Suomessa, Hollannissa ja Britanniassa järjestävät arkensa ja lastenhoiton? 2) Miten vanhemmat ja heidän alle kouluikäiset lapsensa kokevat työajat ja lastenhoitojärjestelyt? 3) Onko vanhempien työajoilla yhteyttä lasten sosio-emotionaaliseen hyvinvointiin? Jos on, niin mitkä tekijät tätä yhteyttä välittävät? 4) Mitkä tekijät edistävät tyydyttävää perhe-elämää ja lasten sosio-emotionaalista hyvinvointia epätyypillisen työajan kontekstissa? 5) Mitkä tekijät vuorohoidossa ja päiväkotien ja perheiden välisessä yhteistyössä edistävät lasten hyvinvointia ja lasten osallistamista? Tutkimuksessa kehitetään matalan kynnyksen, käyttäjälähtöisiä menetelmiä (survey, elektroninen päiväkirja) perhe-elämän tutkimiseksi sekä tavoitellaan tapoja saada lapsen ääni kuuluville.

Aineisto koostuu epätyypillisinä työaikoina työskentelevistä vanhemmista, heidän puolisoistaan ja lapsistaan sekä päivähoiton työntekijöistä. Epätyypillisinä aikoina työskentelevät vanhemmat (N=500) rekrytoidaan ympärivuorokautisista päiväkodeista sekä yrityksistä ja työpaikoista. Kyselyaineisto kerätään myös hollantilaisilta (N=200) ja brittiläisiltä (N=200) epätyypillisinä aikoina työskenteleviltä vanhemmilta.

Tutkimusmenetelmät ovat seuraavat: a) Vanhempien web-kysely sisältää strukturoituja kysymyksiä ja asteikkoja vanhempien työ-oloista, vanhemmuudesta, lasten hyvinvoinnista sekä lasten hoidon järjestämi-

sestä. b) Web-kysely päiväkodin työntekijöille kartoittaa työntekijöiden näkemyksiä vuorohoidon haasteista sekä hyvistä käytännöistä c) Ympäri vuorokautinen sähköinen päiväkirja (Postia Illiltä!), jota pidetään n. kymmenestä lapsesta, tuottaa tietoa vuoropäivähoidossa olevien lasten päivittäisestä hyvinvoinnista ja vuorovaikutuksesta. d) Lasten kokemusten keräämiseksi sovelletaan erilaisia lasten tutkimiseen käytettäviä menetelmiä ja tekniikoita kuten sadutusta ja videokuvausta e) Vertailuaineisto: vuonna 2006 kerättyä kyselyaineistoa 210 perheelle (ns. Paletti-tutkimus) käytetään, kun tutkitaan erilaisten työaika- muotojen yhteyksiä vanhemmuuden stressiin ja lasten hyvinvointiin.

Toteutuspaikka ja toimijat. Tämän konsortiona toteutettavan tutkimushankkeen toteutuspaikka on ns. Uusi Perhetutkimuskeskus, jonka muodostavat Jyväskylän yliopisto ja Ammattikorkeakoulu sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos yhdessä. JAMK hallinnoi tutkimushanketta. Kansainvälisinä yhteistyökumppaneina toimivat Utrechthin yliopisto (Department of Cultural Anthropology and Sociology) sekä Manchesterissa, Iso-Britanniassa toimiva Morgan Centre for the Study of Relationships and Personal Life.

Aikataulu 2012–2014

Kevät 2012: tutkittavien vuoropäiväkotien ja yritysten rekrytointi, web-lomakkeiden suunnittelu, haastattelujen kehittäminen ja pilotointi, lasten mobiiliaineiston kerääminen

Syksy 2012: web-kyselyjen ja haastattelujen toteuttaminen Suomessa, KV-tutkimusten toteuttaminen

2013-2014: aineistonkeruu jatkuu, aineiston analysointi, tulosten raportointi

Yhteyshenkilöt

Anna Rönkä, JAMK, anna.ronka@jamk.fi

Marja-Leena Laakso, Jyväskylän Yliopisto, marja-leena.laakso@edu.jyu.fi